

DRUŠTVO ZA ZAŠTITU BILJA SRBIJE

XVII SAVETOVANJE O ZAŠTITI BILJA **Zbornik rezimea radova**

Zlatibor, 28. novembar - 1. decembar 2022. godine

XVII SAVETOVANJE O ZAŠTITI BILJA, Zlatibor, 28. novembar – 1. decembar 2022. godine

STRUČNI ODBOR

Željko Milovac, Institut za ratarstvo i povrtarstvo, Novi Sad, predsednik

Članovi:

Ivana Jovičić, Institut za pesticide i zaštitu životne sredine, Beograd-Zemun
Sonja Gvozdenac, Institut za ratarstvo i povrtarstvo, Novi Sad
Slavica Vuković, Poljoprivredni fakultet, Univerzitet u Novom Sadu, Novi Sad
Sava Vrbničanić, Poljoprivredni fakultet, Univerzitet u Beogradu, Beograd - Zemun
Milan Brankov, Institut za kukuruz, Zemun Polje.
Sonja Tančić, Institut za ratarstvo i povrtarstvo, Novi Sad
Ivana Stanković, Poljoprivredni fakultet, Univerzitet u Beogradu, Beograd-Zemun
Ivan Vučurović, Institut za zaštitu bilja i životnu sredinu, Beograd
Nevena Zlatković, Institut za zaštitu bilja i životnu sredinu, Beograd
Danijela Ristić, Institut za zaštitu bilja i životnu sredinu, Beograd
Darko Jevremović, Institut za voćarstvo, Čačak.
Ivan Milenković, Šumarski fakultet, Univerzitet u Beogradu, Beograd
Aleksandar Sedlar, Poljoprivredni fakultet, Univerzitet u Novom Sadu, Novi Sad.
Milena Marčić, Prognozno izveštajna služba RS
Dejan Marčić, Institut za pesticide i zaštitu životne sredine, Beograd-Zemun
Goran Jokić, Institut za pesticide i zaštitu životne sredine, Beograd-Zemun

ORGANIZACIONI ODBOR

Nenad Trkulja, Institut za zaštitu bilja i životnu sredinu, Beograd, predsednik

Članovi:

Goran Aleksić, Institut za zaštitu bilja i životnu sredinu, Beograd
Aleksa Obradović, Poljoprivredni fakultet, Univerzitet u Beogradu, Beograd-Zemun
Nataša Duduk, Poljoprivredni fakultet, Univerzitet u Beogradu, Beograd-Zemun
Bojan Konstatinović, Poljoprivredni fakultet, Univerzitet u Novom Sadu, Novi Sad
Milena Popov, Poljoprivredni fakultet, Univerzitet u Novom Sadu, Novi Sad
Filip Franeta, Institut za ratarstvo i povrtarstvo, Novi Sad
Emil Rekanović, Institut za pesticide i zaštitu životne sredine, Beograd
Dijana Eraković, Galenika-Fitofarmacija a.d., Beograd
Milan Sudimac, Agrosava d.o.o, Beograd
Luka Matić, Agroarm d.o.o, Vrčin
Vesna Urošević, Agromarket d.o.o, Kragujevac
Nešo Vučković, Nufarm, Austria
Dušica Bojović, BASF Srbija d.o.o, Beograd
Srdana Petrović, Corteva Agriscience SRB d.o.o, Novi Sad
Dragan Lazarević, Bayer d.o.o, Beograd
Goran Milošević, Delta Agrar, Beograd
Aleksandar Jotov, Savacoop doo, Novi Sad
Miroslav Ivanović, Syngenta Agro doo, Beograd

Izdavač	Društvo za zaštitu bilja Srbije, Nemanjina 6, 11080 Beograd
Za izdavača	Dr Goran Aleksić
Štampa	KAKTUSPRINT, Beograd
Tiraž	50 Beograd, 2022.

CIP – Каталогизacija u publikaciji Narodna biblioteka Srbije, Beograd
632(048)

САВЕТОВАЊЕ о заштити биља (17; 2022; Златибор)

Zbornik rezimea radova/XVII savetovanje o zaštiti bilja, 28. novembar – 1. decembar 2022., Zlatibor.-Beograd:

Društvo za zaštitu bilja Srbije, 2022 (Beograd: Kaktusprint). 84 str.; 24 cm

Tiraž 50. -Registar.

ISBN-978-86-83017-40-9

а) Биљке – Заштита – Апстракти б) Пестициди - Апстракти

COBISS.SR-ID 79493641

PRISUSTVO ENTOMOPATOGENE GLJIVE *BEAUVERIA BASSIANA* (BALS.-CRIV.) VUILL. (1912) NA PODRUČJU PLANINE TARE

Marija Milosavljević, Mara Tabaković-Tošić

Institut za šumarstvo, Kneza Višeslava 3, Beograd

E-mail: mara.tabakovic@gmail.com

Entomopatogene gljive predstavljaju jednu od najefektivnijih metoda u suzbijanju ekonomski štetnih vrsta insekata, a posebno onih kod kojih su virusne i bakterijske infekcije retka pojava.

Gljiva *Beauveria bassiana* (Balsamo) Vuillemin, poznata je kao patogen preko 700 insekatskih vrsta iz 9 redova. Prirodno se javlja na svim kontinentima izuzev Antarktika, gde je sastavni deo mikrobiološke flore i reguliše populacije insekata u prirodnim sredinama. *B. bassiana* se koristi u klasičnoj biološkoj borbi protiv ekonomski štetnih insekata i u poljoprivrednoj proizvodnji. Klijanjem spora, gljiva penetrira kroz kutikulu insekta. Najčešće napada masno tkivo odakle se grana u hemocel i unutrašnje organe. Posle smrti, kad je insekt ispunjen micelijem, hife probijaju insekta i produkuju spore, te se vetrom prenose dalje. Potkornjaci smrče se takođe navode kao njeni domaćini.

Na području planine Tara (43°50' 52" N, 19°27' 57" E), u periodu od 2016. do 2018. godine izdvojeno je 20 lokacija na kojima su postavljena lovna stabla za praćenje vremena pojavljivanja i brojnosti potkornjaka *Ips typographus* (Linnaeus, 1758). Monitoring je obavljan svake godine, od aprila do septembra, u dva navrata. Okoravanje je vršeno u julu za prvih 20 stabala i na kraju septembra za drugih 20. Imaga sa belom micelijom su sakupljena u sterilne Petri posude i transportovana u Laboratoriju Instituta za šumarstvo, Beograd, radi daljih analiza. Tokom 2016. godine u prvom pregledu pronađena su 3 inficirana imaga na dve lokacije; 2017. godine 7 imaga na pet lokacija u prvom i 31 imago na sedam lokacija u drugom; 2018. godine 1 imago na jednoj lokaciji u prvom i 8 na tri lokacije u drugom pregledu. Sa zaraženih jedinki izvršeno je izdvajanje gljive na PDA hranljivoj podlozi radi evaluacije njenih morfoloških karakteristika. Iz jednog dela uzoraka urađena je i molekularna analiza radi potvrde morfoloških nalaza.

Prirodno prisustvo ove gljive na istraživanom području otvara mogućnost njenog uključivanja u strategije integralnog upravljanja štetočinama, posebno onih najznačajnijih za šumarsku privredu, gradogenih vrsta poput potkornjaka smrče *Ips typographus* L.

PRVI NALAZ GALIKOLNE VAŠI - *PHYLLOXERA QUERCUS BOYER DE FONSCOLOMBE*, 1834 U SASTOJINAMA HRASTOVA REPUBLIKE SRBIJE

Renata Gagić - Serdar, Mara Tabaković-Tošić, Miroslava Marković, Danilo Furtula,
Ljubinko Rakonjac, Suzana Mitrović, Marija Milosavljević

Institut za šumarstvo, Kneza Višeslava 3, Beograd, Srbija

E-mail: serdarrenata79@gmail.com

Faunističkim istraživanjima vrsta iz fam. Phylloxeridae (Hemiptera), trofički vezanim za šumske vrste drveća, na području Republike Srbije, do nedavno, se posvećivala vrlo mala, ili nikakva, pažnja, te su literaturni podaci o tome oskudni. Upravo zbog toga, teško je sa

sigurnošću tvrditi da li je neka od novootkrivenih galikolnih vaši u fauni ovog područja, autohtona, do sad ne primećena, ili alohtona vrsta.

U južnoj Evropi, severnoj Africi i na Bliskom istoku, u sastojinama zimzeleng hrasta, crnike, *Quercus ilex* L. (primarni domaćin), najznačajnija, s negativnog ekonomskog stanovišta po šumsku privredu, je vrsta *Phylloxera quercus*, Boyer de Fonscolombe, 1834. Njeno prisustvo na istom domaćinu potvrđeno je i u mediteranskom području Italije, Francuske i Španije, a nepotvrđeno, kako literaturni izvori navode, u šumskim sastojinama raznih vrsta hrastova u Belgiji, Hrvatskoj, Češkoj, Holandiji, Sloveniji. U šumskom fondu Srbije, primarni domaćin nije zastupljen, budući da se radi o mediteranskoj vrsti, ali su prisutni brojni sekundarni [kitnjak *Q. petraea* (Matt.) Liebl., sladun *Q. frainetto* Ten., cer *Q. cerris* L., lužnjak *Q. robur* L.].

U periodu 2021-2022. godine, tokom vegetacione sezone, u pojedinim hrastovim sastojinama centralne Srbije (JP Srbijašume - šumska gazdinstva Boranja Loznica, Kragujevac, Stolovi Kraljevo, Timočke šume Boljevac, Šuma Leskovac i Pirot), primećene su promene na lišću u vidu hlorotičnih pega i hipertrofičkih promena – gala, pa je uz primenu metode transekta, obavljen detaljan pregled i uzorkovanje lišća u papirne kese, te njihov trenutni transport u Institut za šumarstvo u Beogradu, kako bi se obavila detaljna laboratoriska analiza, otkrio organizam koji je uzročnik ovih promena i tačno, odredila vrsta.

Na uzorkovanom lišću kitnjaka i sladuna sakupljenom krajem proleća – početkom leta, nađena su brojna imaga za koja se, kasnije, nakon detaljne morfometrijske i morfološke analize, uz konsultovanje specijalističkih ključeva za determinaciju familije Phylloxeridae, galikolnih vašiju, ustanovilo da se radi o vrsti *Ph. quercus*.

Takođe, kako je utvrđeno da je vrsta široko rasprostranjena u hrastovim sastojinama centralne Srbije, a njeno postojanje nije bilo zvanično dokumentovano, ovo bi bio prvi nalaz za faunu Srbije. Odgovor na pitanje - da li je *Ph. quercus* kod nas prirodno nastanjena, ili se radi o introdukovanoj, alohtonoj vrsti, za sada je nemoguće dati. U svakom slučaju, njen negativan uticaj na domaćina, šumarsku privredu i ekonomiju, zahteva detaljnija sveobuhvatna istraživanja, sa posebnim akcentom na prirodne neprijatelje i njihov potencijal u regulisanju brojnosti ove vrste galikolnih vaši.

ZAŠTITA USEVA KUKURUZA OD KUKURUZNOG PLAMENCA (*OSTRINIA NUBILALIS* HBN.) PRIMENOM INSEKTICIDA HLORANTRANILIPROLA

Slavica Vuković, Dragana Šunjka, Sanja Lazić, Antonije Žunić, Miloš Petrović,
Aleksandra Alavanja, Dragana Bošković

Univerzitet u Novom Sadu, Poljoprivredni fakultet, Novi Sad
E-mail: vukovic@polj.uns.ac.rs

Jedna od najznačajnijih štetočina useva kukuruza, kukuruzni plamenac (*Ostrinia nubilalis* Hbn), se u poslednje vreme redovno javlja i pričinjava velike štete, te je neophodno primenjivati veći broj mera u zaštiti ovog useva (plodored, sejanje tolerantnih ili otpornih hibrida prema ovoj štetočini, praćenje pojave, prognoza, kao i hemijske mere zaštite). Ogljed je postavljen prema standardnim OEPP metodama na lokalitetima Bačko Gradište i Sivac, na usevu semenskog kukuruza hibrid Chorintos i kukuruza šećerca hibrid Silana. Primenjena su dva preparata na bazi hlorantraniliprola (600 g a.s./l preparata i 200 g a.s./l preparata, SC) u količini 0,033, 0,05 i 0,15 l/ha, traktorskom prskalicom sa visokim klirensom. Tretiranje na lokalitetu Bačko Gradište je izvedeno 09.08.2021. godine (BBCH 65-67), a na lokalitetu Sivac